

tisztáztuk a lelőhely kiterjedését, és a V-4 jelű vízelvezető árok területén megelőző régészeti feltárást végeztünk 2006. szeptember 7. és november 29. között. Ennek során 251 objektumot bontottunk ki. A legkorábbi horizontot az újkőkori lengyeli kultúra kései fázisának leletei képviselték, emellett késő bronzkori (urnamezós kultúra) gödröket, házakat, tűzhelyeket, kora vaskori gödröket bontottunk ki. Megtaláltuk a késő bronzkori településhez tartozó temetőt is, itt 4 urnasírt és 2 szórt hamvas sírt bontottunk ki. Feltártunk 7 kelta félig földbe mélyített házat, a hozzá tartozó településobjektumokkal. Bár a terepbejárás során nagy mennyiségű római kori edénytöredéket találtunk, a feltárt területen csak 2 római objektumot tudtunk megfigyelni. A népvándorlás kori objektumok közül a legjellegzetesebbek a kerek vagy ovális tűztérből és hosszúkás tüzelőgödörből álló kemencék. A vizsgált területen nyolc ilyen kemencét találtunk. A feltárást egyik kiemelkedő objektuma egy Árpád-kori félig földbe mélyített lakóház, melynek homokkőből rakott tűzhelye volt. Munkánkkal sikerült a lelőhely pontos kiterjedését megállapítani. Nyugati részén a régészeti lefedettség jóval magasabb, mint a keleti oldalon. A domb gerincén található a késő bronzkori településhez tartozó urnatemető. Az urnák a felszín alatt kb. 20 cm mélyen találhatók.

Munkatársak: Kámán Beáta technikus, Fullár Zoltán és Mészáros Melinda egyetemi hallgatók. A geodéziai felmérést Soós Zsolt és Vadász Norbert technikusok végezték.

KVASSAY JUDIT – EKE ISTVÁN

436. Zalaegerszeg-Csácsbozsok, templom

(Zala megye) Á, Kk, Kú, Ű

Zalaegerszeg határának ÉK-i szélén, Csácsbozsok városrészben, a Felső-Válicka-patakra meredeken lejtő domb tetején, az egykor önálló Csács falu középkori eredetű, ma is álló temploma körül elhelyezkedő régészeti lelőhely DNy-i szélén, az 5428 hrsz. telken, ház- és garázsépítést megelőző régészeti feltárást végeztünk 2006. május 2–4. között. Kibontottunk 2 bolygatott, melléklet nélküli, talán késő középkori–kora újkori sírt, 1 Árpád-kori, valamint 4 18–19. századi gödröt.

Munkatársak: Kámán Beáta, Takács László technikusok. A geodéziai felmérést Soós Zsolt és Vadász Norbert technikusok végezték.

KVASSAY JUDIT

437. Zalaegerszeg, Mérleg tér

(Zala megye) Kk, Kú

2006. július 4–26. között próbafeltárást majd megelőző feltárást végeztünk a 3666 és a 3667 hrsz. ingatlanon, lakóházépítést megelőzően. A cél az volt, hogy megvizsgáljuk, a középkori Egerszeg várát, illetve a középkori települést érinti-e a beépítendő terület.

Az I–III. szelvények területén a megfigyelési lehetőségeink korlátozottak voltak, ugyanis a korábbi építke-

zések itt jórészt elpusztították a régészeti rétegeket. Az I. szelvény 1. sz. objektumából nagy mennyiségű újkori edénytöredék került elő. A IV–V. szelvényekben megtaláltuk a nagy valószínűséggel a várhoz vagy a késő középkori településhez tartozó cölöpöket. Ebből a részből késő középkori és kora újkori edénytöredékek kerültek elő. A szelvényekben talált cölöpökből mintát vettünk, ezek korát dendrokronológiai vizsgálattal határozzuk meg.

Munkatárs: Eke István.

VÁNDOR LÁSZLÓ

438. Zalaegerszeg, Piac tér

(Zala megye) Kk, Kú

A zalaegerszegi Piac téren 2006. november 13–26. között megelőző régészeti feltárást végeztünk, mert a város közmű-rekonstrukciójához kapcsolódóan új szennyvízvezeték fektetését tervezték. A terület a zalaegerszegi vár területén fekszik. Három kisebb szelvényben dolgoztunk, amelyek a szennyvízvezeték bekötésének helyei. Általánosan elmondható, hogy a terület korábbi közművekkel, 19. századi épületek alapozásával bolygatott. A 3. szelvényben a közművek miatt csak 50 cm-es mélységig tudtunk dolgozni. Az 1. és 2. szelvényben 2,0–2,3 m mélységig végeztünk régészeti feltárást. Az árkok falában jól látszódnak a vár árkának metszete, az, hogy a kb. 5–6 m széles árok alja beiszapolódott, uszadékkal telítődött. Ez az árok használatának utolsó fázisa. Ebből a rétegből került elő a legtöbb lelet (késő középkor, kora újkor). Az árok felső részét homokkal, törmelékes földdel töltötték vissza, innen szórványosan kerültek elő újkori edénytöredékek.

Munkatárs: Eke István.

VÁNDOR LÁSZLÓ

439. Zalaegerszeg, Széchenyi tér

(Zala megye) Kk, Kú, Ű

A zalaegerszegi belváros közmű-rekonstrukcióját 2006. június 24-én kezdte el a kivitelező. A régészeti szakfelügyeletet két, egyenként 90–120 cm széles árokban láttuk el. Ennek során több régészeti jelenséget tudtunk megfigyelni: a 16–18. századi Zalaegerszeg város több objektumát. A szakfelügyeletet 2006. augusztus 4-én, a mélyépítési munkák befejezése után lezártuk. A feltárt leletanyag nagy része kerámia- és üvegedény-töredék, emellett kályhacsempe-töredékek, fémeszközök, és nagy mennyiségű állatcsont került felszínre. Mindezek mellett 11 sírt (3 gyermek, 8 felnőtt) tártunk fel. A sírok nehezen datálhatóak, ugyanis melléklet nélküliek, stratigráfiai helyzetük alapján legvalószínűbb, hogy a 17. század végén temették el őket.

A zalaegerszegi belváros ivóvízhálózatának rekonstrukcióját 2006. július 27-én kezdték el. A két új ivóvízvezeték nyomvonala jórészt a korábban már lefektetett ivóvízvezeték nyomvonalán halad. Azonban helyenként eltér attól. A régészeti szakfelügyelet során több régészeti jelenséget tudtunk megfigyelni a közműárkokban.

Az objektumok a késő középkor–kora újkor időszakából származnak. A feltárt leletanyag nagy része kerámia- és üvegedény-töredék, illetve állatcsont.

Munkatárs: Eke István.

VÁNDOR LÁSZLÓ

440. Zalaegerszeg, Tompa utca 1.

(Zala megye) Kk, Ú

A beépítendő telek Zalaegerszegen a volt Kvártély-háztól K-re fekszik. A leendő épület egész területén kb. 3,5 m mélyen kiszedték a földet. A szakfelügyelet során folyamatosan figyelemmel kísértük a földmunkát. Jelen munkák előzménye, hogy a Széchényi téren 2006-ban a belváros közmű-rekonstrukciója során újkori temetőre bukkantunk.

A területen korábban négy alapincézett épület állt, amelyek nyomait a bontás, alapozás során megtaláltuk. A régészeti jelenségeket ezek korábban már megbolygathatták. A szakfelügyelet során több, valószínűleg 18–19. századi gödröt, kutat tudunk dokumentálni.

Az innen előkerült leleteket a Göcseji Múzeumba szállítottuk.

Munkatárs: Eke István.

VÁNDOR LÁSZLÓ

441. Zalakomár, Alsó-Csalit

(Zala megye) U, B, LT

2006. április 3. és augusztus 30. között a lelőhelynek az M7 autópálya nyomvonalával érintett területén megelőző régészeti ásatást végeztünk. A nagy kiterjedésű lelőhely egy megközelítőleg É–D irányú, több dombhátból álló kiemelkedéstől K-re lévő alacsonyabban fekvő területen helyezkedik el. A lelőhelyet az autópálya csomópontja ÉK–DNy irányban szeli át. A kutatást szondaárkok húzásával kezdtük meg a nyomvonalba eső kisebb, É-i domb tetején. Erre az É–D-i árokra merőlegesen húztunk kutatóárkokat K-i és Ny-i irányba. Ezekben az árkokban két neolitikus (dunántúli vonaldíszes kerámia kultúra) objektumot tártunk fel. Az objektumok környékén kiszélesítettük a kutatóárkot, de több régészeti objektumot nem tudunk megfigyelni. A terület kutatását a nyomvonalba eső déli, nagyobb dombon folytattuk a nyomvonal középtengelye mentén. A kutatóárkokban régészeti objektumokat nem találtunk. A nyomvonal és a csomópont Ny-i részén találtunk ugyan kerámiát, azonban régészeti objektumot csak a fent említett kettőt tudunk megfigyelni. A régészeti területet a mezőgazdasági művelés tönkretette. A nyomvonal és a csomópont Ny-i oldalán összesen 34 kutatóárkot húztunk. A nyomvonal Ny-i részének kutatása (29 916 m²) összességében negatív eredménnyel zárult.

A nyomvonal és a csomópont K-i részén ezzel szemben intenzíven jelentkeztek az objektumok. A lelőhelyen összesen 454 régészeti objektum került elő.

A feltárt objektumok nagy része (311) gödör volt, melyek agyaggyerő helyek illetve szemetesgödrök lehettek. A gödrök nagy része a dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrájának keszthelyi csoportjához sorolható. Előkerült még 8, sorban, egymás mellett megépített félig földbe mélyített kelta ház valamint az urnamezős kultúra hamvasztásos temetője, amelyből 135 sír esett a nyomvonalba. A kelta házakban a kerámialeletek mellett előkerült egy nagy vaskés, egy kis mérleg karja, üvegkarperecek töredékei, valamint bronzból és vasból készült ruhakapcsolótűk. A neolitikus település valamint az urnamezős temető biztosan folytatódik a nyomvonalon kívül, déli irányban, a kelta település pedig feltételezhetően folytatódik déli irányban.

A feltárás azon részén, ahol a kelta házak és a legtöbb sír összpontosult a régészeti objektumokat két munkafelületen tudtuk megfogni. Az első felület a mai felszín alatt kb. 20–50 cm mélyen, a második felület pedig ez alatt került elő. A két szint érdekességét az adja, hogy a magasabbról induló sírok sohasem vágják az alsó rétegből induló sírokat. Sőt, gyakori eset, hogy közvetlenül az alsó szintből induló sír mellett egy olyan sír van, amely a felső szintből indult. Abból a tényből, hogy a különböző rétegekből induló sírok nem vágják egymást, arra következtethetünk, hogy a sírok jelölve voltak. A sír jelölésére utaló nyomot egy esetben tudunk megfigyelni, amikor is a sír faltjában egy cölöphely folytja látszott. További érdekessége az urnamezős temetkezéseknek, hogy egy kivétellel nem vágják az egyébként sűrűn lévő neolitikus objektumokat. A 135 sírből 58 urnás és 77 szórt hamvas volt. Az urnás sírokban az urnát, amelyben a hamvak voltak, gyakran egy szájával lefelé fordított tállal fedték le. A szórt hamvas sírokba a halott elhamvasztása során a máglyára helyezett és összetört edények töredékeit szórták a sírba a hamvakkal együtt. A sírok közül kiemelkedik egy szórt hamvas sír, amelyben a hamvakat egy kupacban helyezték el a sírgödör közepén. A hamvak tetejére egy bronzkardot és egy köpűs lándzsát helyeztek. A hamvak mellett volt egy gömbös, egyik szélé felé kúposodó, lyukkal ellátott bronztárgy, amelyet talán a hamvakat tartalmazó szerves anyagból készült „zsák” szájának a lezárására használtak. A hamvak és a fegyverzet mellett előkerült még egy bronztőr darabja is. Számos sírban kerültek még elő bronz karperecek, bronz nyakperek, ruhakapcsolótűk, ruházatra felvarrható kis bronzlemezek, valamint nyakban hordható bronzcsüngők.)

Munkatársak: Auer Angelika, Csekő Andrea, Flumbort Klára, Korcsmáros Attila, Péter Attila, Szűcs Balázs, Tokai Zita Mária.

KREITER ATTILA

442. Zalakomár, Nyugati-mező

(Zala megye) I

Zalakomár központjától D-re, a Petőfi Tsz épületeitől DK-re húzódó földút K-i oldalán 2004 tavaszán dr. Kvassay Judit és Száraz Csilla végzett terepbejárást,